

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ* tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim.

Nejla DEMİR

Ağrı Milletvekili

Türkiye'de son yıllarda hapishane sisteminde “kuyu tipi” olarak adlandırılan, tek kişilik, gün ışığından ve havalandırmadan yoksun, insanın psikolojik ve fiziksel bütünlüğünü hedef alan izolasyon tipi hücrelerin sayısı artmaktadır. Bu cezaevi mimarisi, uluslararası hukukta işkence ve insanlık dışı muamele kapsamında değerlendirilen ağır ihlaller doğurmaktadır.

Bu hapisanelerde tutulan mahpusların temel yaşam hakkı, sağlık hakkı, iletişim hakkı ve insan onuruna yakışır koşullarda tutulma hakkı sistematik biçimde ihlal edilmektedir. Birleşmiş Milletler (BM) “Nelson Mandela Kuralları”, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi ve BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 10. maddesi, cezaevlerinde mahpusların insanlık onuruna uygun biçimde tutulması gerektiğini açıkça belirtmektedir. Ancak “kuyu tipi” hapisaneler, mahpusları karanlıkta, tek başına, sürekli gözetim altında tutarak bu evrensel normların tamamını ihlal etmektedir.

Bu uygulamaların en somut örneklerinden biri, ölüm orucunun 363. gününde bulunan Serkan Onur Yılmaz'ın durumudur. Şu anda Sincan F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Yılmaz'ın arkadaşları, sağlık durumunun “her an ölümle sonuçlanabilecek kadar kritik” olduğunu bildirmektedir.

Serkan Onur Yılmaz, sevk edilmeden önce Antalya Döşemealtı Kapalı Cezaevi'ndeyken idare tarafından “*açlık grevini bitirin, grup grup sevk edeceğiz*” sözü verilmesine rağmen, arkadaşlarının sevk edilmemesi üzerine bu sözü tutulmayan idareye karşı ölüm orucuna başlamıştır. Yılmaz'ın kendi sevki yapılmış olsa da, arkadaşlarının hala “kuyu tipi olmayan bir cezaevine” nakledilmemesi nedeniyle eylemini sürdürmektedir.

Yılmaz şu anda yürüyememekte, uyuyamamakta ve birçok ağır sağlık sorunu yaşamaktadır. Her geçen gün hem onun yaşam hakkı hem de Türkiye'nin uluslararası insan hakları yükümlülükleri açısından telafisi imkansız bir duruma doğru gidilmektedir.

Bu durum, yalnızca bireysel bir insan hakları ihlali değil, aynı zamanda devletin ceza infaz politikalarının insani ve hukuki denetimden çıkmasının göstergesidir.

Bu kapsamda;

- 1- Türkiye genelinde “kuyu tipi” olarak adlandırılan cezaevi veya hücre tipi uygulamaların sayısı kaçtır? Bu cezaevlerinde kaç mahpus tutulmaktadır?
- 2- Kuyu tipi” mimari sistem, hangi yönetmelik veya mevzuat dayanağıyla uygulanmaktadır? Bu uygulamanın hukuki bir temeli var mıdır?
- 3- BM Nelson Mandela Kuralları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları açıkça uzun süreli tecridi işkence kapsamında değerlendirirken, Adalet Bakanlığı bu uluslararası normlara rağmen neden bu uygulamayı sürdürmektedir?
- 4- Serkan Onur Yılmaz’ın sağlık durumu hakkında Bakanlığınızın bilgisi var mıdır? Hangi tarihlerde hastane sevkı yapılmıştır? Şu anda tıbbi gözetim altına alınmış mıdır?
- 5- Serkan Onur Yılmaz’a Antalya Döşemealtı Cezaevi’nden “açlık grevine girmeyin, grup grup sevk edeceğiz” denilerek verilen sözün tutulmamasının gerekçesi nedir?
- 6- Bu sözü veren cezaevi idarecileri hakkında herhangi bir idari soruşturma başlatılmış mıdır?
- 7- Antalya Döşemealtı Cezaevi’nde kalan diğer mahpusların kuyu tipi olmayan cezaevlerine sevk talepleri neden karşılanmamaktadır?
- 8- Türkiye’de cezaevlerinde yaşanan açlık grevleri ve ölüm oruçlarına dair son 10 yılda kaç kişi hayatını kaybetmiştir? Bu eylemlerin temel nedeni olan hak ihlallerinin ortadan kaldırılması için hangi yapısal önlemler alınmıştır?
- 9- Cezaevlerinde tecrit uygulamasının, mahpusların yaşam hakkını, ruhsal ve bedensel bütünlüğünü tehdit ettiği açık olmasına rağmen, neden bir “bağımsız denetim mekanizması” oluşturulmamaktadır?